

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

» . . . 10 . . . »

Za Nemčijo K 16.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. »SOČA« ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu »Kakipot v Goriškem in Gradiščanskem« — »akraj v letu »Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez« — Na naročila brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 88. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčić) tiska in zal.

Dve pismi na deželnega glavarja.

Sporočili smo v torek, da se slovenski napredni poslanci ne udeležijo sej deželnega zbora.

Poslali so deželnemu glavarju posebno pismo, v katerem naznanjajo svojo neudeležbo in vzroke k tej.

**Pismo
slov. naprednih poslancev deželnemu
glavarju.**

Preblagorodni gospod deželni glavar! Podpisani deželni poslanci naznanjamo Vašemu Preblagorodju, da se razprav deželnega zbora, ki je sklican na dan 11. t. m., ne bomo udeležili in to v znak protesta zoper brezobzirno postopanje deželnozborske večine in osrednje vlade nasproti naši manjšini, ki je za nas in naše volilce naravnost razžaljivo.

Vlada je zaključila zadnje zasedanje deželnega zbora očitno iz razloga, ker je bila mera nezakonitosti in nasilstev polna. Obstrukcija ex praesidio 1. 1908; samovoljno razveljavljanje mandatov slov. veleposestva v seji 27./12. 1909. v edino svrhu, da so mogli samo trije poslanci iz skupine laškega veleposestva izvoliti odbornika; razveljavljanje mandata poslanca slov. mest in trgov v seji 5./10. 1910., dasi je bil isti popolnoma pravilno izvoljen in ni bilo niti protesta proti njegovi izvolitvi; odkazanje verifikacije naših pravih mandatov odseku v isti seji, dočim si je večina vse svoje mandate potrdila, — vse to se je tedanji osrednji vladi zdelo zadosti in dalje ni mogla več mirno gledati takih stvari.

Po pravici se je smel pričakovati razpust deželnega zbora. Toda današnja osrednja vlada je prezrla vse to, prezrla, da so vsi odloki in ukrepi nezakonito sestavljenega deželnega odbora neveljavni in, — kar je sedaj javno znano, — se udala pritisku nekega izvendeželnega po-

slanca, barantaje z njim, ter sklicala deželni zbor, ne da bi bila vsaj prej odredila dopolnilno volitev v skupini slov. mest in trgov in vsaj poskušala doseči sporazumljenje med večino in manjšino!

Vsled tega grajevrednega postopanja osrednje vlade, ki je s sklicanjem deželnega zbora odobrila vse nezakonitosti in krivice nasilne deželnozborske večine, se deželnega zbora ne moremo vdeležiti, odločno protestuj proti vmešavanju tujih parlamentarcev v naše deželne zadeve in odklanjamo vsako odgovornost za dogodke v deželni hiši in poostrenje položaja.

Odličnim spoštovanjem:

Dr. Franko m. p.

Dr. Gregorin m. p.

Klančič m. p.

Rutar m. p.

V Gorici, dne 10. januarja 1912.

Laški klerikalni poslanci so pisali na predsedstvo deželnega zbora tako-le pismo:

**Pismo
na predsedstvo deželnega zbora.**

Gledé na to, da je v preteklih zasedanjih deželnozborska večina onemogočila ljudskim italijanskim poslancem sodelovanje pri deželnozborskih poslih, poslušajoč se nasilstev proti njim;

gledé na to, da se je v deželnem zboru izrabljala strankarsko opravičljivost v namen, da se oropa ljudske italijanske poslanke najelementarnejših parlamentarnih pravic;

gledé na to, da deželni odbor, nezakonito konstituiran, izkorišča urade, inštitucije in deželni denar v strankarske svrhe jedne politične stranke s stalno tendenco, uničiti delo italijanske ljudske stranke;

gledé na to, da povsem pravilne izvolitve podpisanih še niso potrjene od deželnozborske večine z očitnim namenom, da jih lahko o priliki izbacemo, kar se je

že zgodilo nezakonitno v precedenčnih slučajih;

gledé na to, da je vlada nagloma zaključila zadnje zasedanje v namen, da stori konec nezakonitemu postopanju večine, ali je zamudila porabiti veljavne konstitucionalne pripomočke, da bi se popravile storjene nezakonitosti ter se preprečila ponovitev istih;

gledé na to, da je sklican deželni zbor brez vsakega dogovarjanja med strankami, brez vsake odstranitve obstoječih konfliktov, brez vsakega jamstva proti daljšim nasilstvom, in vse to vsled krivičnega pritiska faktorjev, tujih naši deželi —

se ne morejo podpisani izpostaviti novim nasilstvom in nočejo trpeti v naši deželi inge-nove tujih oseb, furlanskemu ljudstvu neodgovornih;

zato podpisani odlagajo svoje deželnozborske mandate.

Gradišče ob Soči, 7. jan. 1912.

Sledijo podpisi 5 poslancev
italijanske ljudske stranke.

DOPISI.

Iz kanalskega okraja.

Iz Kanala. — Silvestrov večer kanalskega odseka goriškega Sokola se je vršil ob veliki udeležbi. Sokolova telovadnica v hotelu pri »Zlatem levu« je bila nabito polna občinstva, katero se je prav dobro zabavalo. Vse točke vsporeda so se dobro proizvajale. V obeh burkah so naši domači diletanti dobro igrali in jim je občinstvo v zahvalo ob koncu iger burno ploskalo. Posebno moramo pohvaliti dično gospico Zorko Drašček kot Nančo in Berto Logar kot Milko v igri »Brat Sokol« ter Pavlo Cotič kot Milko v igri »Raztresenca«, katere so vse tako dobro izvršile svojo nalogo, da je njih igranje nadkrillilo vse naše pričakovanje. Nastopile so prvič. Vse priznanje tudi Jankotu v igri »Raztresenca«. Gospod Ivančič A. je igral ulogo Polička kaj naravno in žel

zato pohvalo občinstva. — Moralni uspeh prireditve je bil jako lep, gneten pa jako zadovoljiv in je donesel mlademu »Sokolu« precej cvenka za nabavo telovadnega orodja. Na tem mestu bodi tudi izrečena zahvala vsem onim blagim podpirateljem »Sokola«, kateri so preplačali vstopnino, Narodni Čitalnici v Kanalu za brezplačno prepustitev odra in glasovirja, ter gospici Justi Ivančič za trud pri pobiranju darov za šaljivo tombolo kakor tudi cenj. dobrotnikom za darove in naklonjenost.

In da se ne bode komu godila krivica, kličemo tudi Vam, gosp. kaplan Vodopivec, »hvala lepa« za izdatno reklamo s priznice v prilog kanalskega »Sokola«, kajti brez vas bi marsikdo niti ne vedel, da je »Sokol« v Kanalu. Bodite prepričani, da tak govori kot je bil vaš na Silvestrov dan vam nikakor niso v čast in tudi vam ne bodo davjali pristašev, kajti za te vam je in ne za resnično krščansko življenje, kajti ako vam bi bilo res za slednje, bi si ljudje marsikaj ne pripovedovali o vas in o vaših izprehodih. Tudi vaša opomba gledé onega reveža v Cerknem, kateri vas je na smrtni postelji prosil odpuščanja, a ste se mu vi mesto tega v obraz smejali, vam ni v posebno zaslugi v vaši dušebrižniški službi. Le tako dalje in vaši največji gumpci bodo spoznali, kaj ste v resnici.

Darovi: Mesto venca na krsto prebrano umrli gospici Mimici Ivančič, hčerki rodoljubne rodbine Ivančič iz Kanala, darovali kanalski »Sokol« v korist istega 7 K. Hvala lepa!

Iz komenskega okraja.

Iz Škrbine. — (Klerikalne barabe). — Slučajno mi je prišel v roke »Novi Čas«. V njem sem čital dopis s Krasa pod naslovom: »Žalostna božična silka«. Marsikdo bi pomišljal, kje da je bilo to Vse to pa se je pripetilo pri nas. Dopisnik »Novega Časa« ni imel v sebi toliko poguma, da bi navedel to pod imenom občine, kjer se

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

Po tem pogovoru se je med njima začelo skoro nenkrat nagnenje drug k drugemu, ki se je razvijalo od dne do dne ter postalo kmalu prijateljstvo, četudi nekoliko čudno.

Ljuba je bila iste starosti, kakor njen krstni brat, a ravnala je z njim, kakor odrasla z dečkom. Govorila je z njim milostno, čtevala ga večkrat in v njeni govorici so se nahajale besede, ki jih Foma ni poznal in katere je izgovarjala s posebnim povdankom in vidnim zadovoljstvom. Posebno rada je govorila o svojem bratu Tarasu, ki ga ni bila videla nikoli, a katerega je poveljevala tako, da je postajal sličen pogumnim, plemenitim razbojnikom tete Antise. Večkrat, kedar se je priteževala o svojem očetu, je dejala Fomi:

»Ti bodeš ravno takšen skupuh.«

Vse to je bilo Fomi neprijetno ter je ranilo njegovo samoljubje. A včasih je bila proti njemu iskrena, prista in ljubezniva na neki poseben, prijateljski način; torej se ji je odpiralo njegovo srce in oba sta odkritosrčno in dolgo zaupala drug drugemu svoje misli in čustva.

Oba sta govorila mnogo in iskreno, ne da bi razumevala drug drugega. Fomi se je zdelo, da je vse, o čemur je govorila Ljuba, zanj tuje in odveč in obenem je videl, da je njegove neumestne besede niso niti najmanj zanimale in da jih tudi ni hotela razumeti. Kakor dolgo je tudi trpela

takšna zabava, vendar jima ni dajala ničesar, razven čustva nekake tesnobe in nezadovoljnosti drugega z drugim. Nevidna stena nespornost se je zdelo, da vstaja med njima in ju loči. Nista si upala, dotakniti se stene, reči drug drugemu, da jo čutita in nadaljevala sta svoje pogovore, zavedaje se na pol, da je bivalo v vsakem izmed njiju nekaj, kar bi ju moglo zblížati in združiti.

Ko je prišel Foma v kamovo hišo, je našel Ljubo samo. Prišla mu je nasproti in videti ji je bilo, da je ali bolna, ali pa slabe volje: mrzlično so se svetile njene oči in temni obroči so jih obdajali. Zeblo jo je, zavijala se je v šal in smehljaje se, mu je rekla:

»Dobro, da si prišel! Sama sedim tukaj, dolgčas mi je in ne ljubim se mi, da bi šla kam v poset. Ali hočeš čaja?«

»Da. Kaj ti je, ali ti ni dobro?«

»Pojdi v jedilnico, pustila ti bom prinesiti samovar...« je odgovorila, ne da bi se dotaknila njegovega vprašanja.

Šel je v eno izmed malih izbic v hiši, ki je imela razgled na občestni vrt. V sredi je stala podolgovata miza, obdana s starinskimi usnjatimi stoli, na steni je visela ura v dolgi hišici s steklenimi vrati in na steni, oknom nasproti, je bila kredenca iz hrastovine, velika, kakor prostorna čumnata.

»Ali prihajaš od obeda?« je vprašala Ljuba, ko je stopila v sobo.

Foma je molče prikimal.

»No, pa je bilo jako imenitno?«

»Strašno!« se je nasmehnil Foma. »Sedel sem, kakor na žerjavici; vsi so bili, kakor pavi, jaz pa sova med njimi.«

Ljuba je jemala posodo iz omare, ne da bi mu odgovorila.

»Zakaj pa si danes tako žalostna?« je vprašal Foma zopet, pogledavši v njen mračni obraz.

Obrnila se je k njemu ter mu rekla s slastjo in grozo: »Ah, Foma! Kakšno knjigo sem prečitala! Ko bi mogel ti to razumeti!«

»Dobra knjiga mora biti, če te je zmešala«, se je nasmehnil Foma.

»Nisem nič spala; čitala sem celo noč... Misli si: čitaš, in zdi se ti, kakor bi se ti odpirala vrata v drugo carstvo... Ljudje so drugačni in njihovo govorjenje in vse! Celó življenje...«

»Jaz tega ne maram«, je rekel Foma z nezadovoljstvom. Izmišljotina, prevara! Tudi gledališče! Trgovci tam izpostavljajo roganju; ali so res tako neumni? Kaj pa! Le na kuma se spomni...«

»Gledališče, to je šola«, ga je poučevala Ljuba. »Trgovci so bili takšni. In kakšna prevara naj bi bila v knjigah?«

»Takšna, kakor v pravljicah... Ni vse tako, kot je v resnici...«

»Motiš se! Saj nisi čital knjig, kako jih moreš soditi? Ravno v njih je resnica. Živeti nas učijo.«

Seveda! je mahnil z roko Foma. »Pusti jih... Nič dobrega ne pride od tvojih knjig... Tvoj oče tudi ne čita knjig, a... on je modra glava! Danes sem ga gledal in mu zavidal. Z vsemi občuje tako svobodno in umno... za vsakogar ima besedo... Takoj se vidi, da si vse, kar hoče, tudi pridobi.«

»Česa si pridobiva?« je vzkliknila Ljuba. »Le denarjev... So pa ljudje, ki hočejo sreče za vse na zemlji in zavoljo tega delajo, trpe in poginjajo, ne da bi si priznawali! Ali je mogoče primerjati z njimi očeta?!...«

je godil škandal. Zakaj ne, nočem jaz povedati.

Otolovo se marsikateri čitatelj spominja, da je bilo meseca avgusta preteklega leta, da so nesramni ljudje vložili v sobo brahlega društva »Narodni dom« ter sezgali vse časopise. Kak požar, kaka katastrofa bi bila lahko nastala iz tega.

Na sveti večer je oni lopov iz klerikalne družbe zopet odprl bralno sobo tukajšnjega društva, sezgal vse časopise ter pustil na mizi v društvu še svoj »spomin« Baraba!

Prosim dopisnika »Novega Časa«, ali je to prav, da je zamakal to? O tem naj piše, potem mi bo vse jasno o ometani steni in tabli »Kat. slov. izobr. društva«, ne pa da zvrta krivdo na »liberalce«. Do danes ni še nesramni lopov zasačen, a pride čas, ko bo.

Sedaj pa priporočam le to: Vsakdo naj pomne pred svojim pragom in bo vse čisto. Pika.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Občni zbor moške podružnice Ciril-Methodove družbe v Gorici se bo vršil v soboto, dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani pri »zlatem jelem«. — Prijatelji in člani te naše prepotrebne šolske družbe so vabljeni, da se udeležijo polnoštevno. Ako bi pomotoma kateri ne dobil vabila, naj pride kljub temu.

Ciril-Methodova podružnica za Sv. Križ-Dobravje-Velike Zable, skupno s »Bratnim društvom« v Sv. Križu, priredi dne 21. t. m. svojo veliko predpusno veselico z bogatim vspehom, ki se še pravočasno cenjenemu občinstvu objavi. — Pevski zbor nastopi v velikem številu in se neumorno vadi v pevskih točkah. Na vspeh bo razen pevskih točk tudi igra, šaljiivi prizori ter razni kupieti.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Podgori se prav pristočno zahvaljuje rodoljubnim gg. starešinom z svoto 48 K v korist naši vrli družbi.

Škvetrov večer je nabral za Družbo sv. Cir. in Met. v gostilni pri Robiču g. Andrej Skočir pri zbranem veselju omizju 9 K, neimenovan pa je daroval 1 K 10 v »za tista beseda, ki neznam reč«. Denar se je poslal direktno Druženemu vodstvu in se darovalcem zahvaljuje najtopljeje.

Narodno blago za družbo sv. Cirila in Metoda. — Prva slovenska zaloga čaja in ruma v Ljubljani, Rožna ul. 41. je poslala Družbi prispevek 60 K za drugo polovico 3. leta. Ta kupčija se je vsled premile zime letos skrčila nekoliko, vendar naj pa vsak, ki čaj uživa, daje redno prednost temu po kakovosti najboljšemu blagu. G. P. Magdič, veletržec v Ljubljani, je poslal uže peti stotak od prodanih znakov. To je pač znatna svota, katero je prikupčeval za našo Družbo rodoljubni g. Magdič, čegar trgovino priporoča narodna požrtvovnost gospodarjeva in solidnost same trgovine in njenega blaga.

Priporočamo vsem zavednim Slovencem, da takoj v začetku leta in potem vstrajno celo leto delujejo vsestransko za družbo sv. Cirila in Metoda, da ne bode mo jeseni zopet v strahu čitali poročila, da je Družba tudi to leto nazadovala!

II. redni občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Solkanu se bo vršil dne 14. januarja 1912. (v nedeljo) ob 4. uri popoldne v kavarni g. Iv. Oblakarja. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor; 2. Tajniškovo poročilo; 3. Blagajnikovo poročilo; 4. Razni predlogi; 5. Volitev novega odbora. K obilni udeležbi vabi ljudno odbor. V slučaju nezadostne udeležbe se zborovanje vrši ob vsaki udeležbi 1/2 ure pozneje.

Ciril-Methodova slavnost v Stanjenu. Predvsem narodna zavednost, ugoden dan — žal da tudi — zlobna radovednost je privabila v Stanjen k C. M. slavnosti vse polno občinstva, tako, da prostorna grajska dvorana je bila nabito polna. Jako lep utis je na dosle takoj napravil krasno dekorirani oder z napisom: V ljubezni bratski med seboj, delujmo vsi za narod svoj!

Najugodnejši utis je napravil mladi govornik, kateri je v lepem jedrnatem govoru vzbudil narodni ponos, povdarjal skupno slovensko vzajemnost, pojasnil pomen C. M. družbe, izrazil, da kar so nek- daj pomenjali obzidani taboiji v bran proti

Turkom, isto pomenjajo sedaj C. M. podružnice za naš narodni obstanek, ter v nadaljnjih krasnih besedah zaključil s »Slava« klicem vsem požrtvovanim slovenskim boriteljem. Na to je tamburaški zbor iz Sezane v srce segajoče zaigral himno »Hej Slovani«. Sledila je S. Gregorčičeva deklamacija: »Naš narodni dom«, gospica Stubelj je krasno deklamirala iz srca gimn. Tudi vse pevске in godbene točke so se obnesle kar najbolje. Obžalovati pa je, da se je del občinstva ves čas slavnosti najbrž le iz gole naujskane ljudobije vedel skrajno surovo, tako da lepo pričeta igra »Doktor Hribar« se je morala zaključiti. Po pravici vzdihujemo: Gospod varuj nas prijateljev, sovražnika se že sami branim!

Vkljub nepričakovanemu strankarskemu kljubovanju znaša veselčni čisti dobiček nad 150 K.

Nekdo radi uboja po nedolžnem obsojen na 20 let ječe?

Pravi ubijalec umrl lani v Italiji?

Kaj je resnice na tem?

Iz kraja La Plata v Južni Ameriki smo dobili iz roke nekega našega rojaka pismo, iz katerega navajamo to-le:

Pravi, da prebiva v La Plati že 22 let. Pred kakimi 15 leti je imel znanje z nekim človekom, ki je bil rojen v Ajdovščini, bil je sin nekega skopitarja iz Auronzo, provincija Beluno v Italiji. Imenoval se je Sandegiacomo. Sin Sandegiacomo Srečko je umrl meseca januarja 1911. v Nervi pri Genovi.

Ta človek je živel veliko let v La Plati in večkrat je napravil kake veselice na svojem domu, to je ples, petje, pitje in povabil vse svoje znance. Tudi pisec tega pisma je bil večkrat na veselici, ali po veselici, nisem vedel, kaj je imel — tako poroča —, skoro vsakokrat se je zjokal in menil je, ki sem iz teh krajev, bil dvakrat naročil, da ko on umrje, naj storim to dobroto, da pišem v Ajdovščino, da je on ubil onega župana iz Kameca, in da je neki drugi njegov prijatelj moral biti zaprt menda 20 let. Zaradi tega mi je naročeval....

To mora biti okoli 30 let od onega zločina.

Pismo našega rojaka je bilo pisano dne 8. novembra 1911. Dospelo je v naše roke te dni.

Kaj je resnice v njem?

Zadeva glede ustanovitve samostojne bolniške blagajne v Tolminu.

(Iz Tolmina.)

Že več časa sem dobiva pripravljalni odbor za ustanovitev samostojne bolniške blagajne v Tolminu od vseh strani pismena vprašanja, kedaj začne poslovati samostojna bolniška blagajna. Vsem dotičnim delodajalcem in delojemalcem bodi sledeči odgovor:

Podpisani pripravljalni odbor je vložil pri tukajšnjem c. kr. okrajnem glavarstvu prošnjo, že 27. decembra l. 1910., torej 14. t. m. preteče eno leto, odkar leži prošnja pri c. kr. namestništvu v Trstu.

Meseca septembra se je pridružil skupni prošnji še kanalski sodni okraj in vložila se je prve dni septembra preteklega leta zopet prošnja za ustanovitev samostojne bolniške blagajne za vseh pet sodnih okrajev.

Čprav se je pripravljalni odbor pisмено obrnil potom c. kr. okrajnega glavarstva do c. kr. namestništva in čprav so bili nekateri gospodje poslanci pri c. kr. namestništvu, vendar ni do danes še nobene rešitve, akoravno so imele slavne c. kr. oblastnije eno leto časa za razne informacije.

Iz tega se vidi, da nam c. kr. oblastnije niso naklonjene, ker tako važno zadevo zavlačujejo toliko časa, akoravno je v državi postavi z dne 30. marca l. 1888. § 12 jasno rečeno: Praviloma je ustanoviti

za vsak sodni okraj po eno bolniško blagajno v kraju, kjer ima okrajno sodišče svoj sedež. Ali politično deželno oblastvo ima vendar pravico, z ozirom na posebne razmere posameznih okrajev tem blagajnam okoliš drugače ustanoviti ter zlasti zaokazati, da se za več sodnih okrajev ene in iste dežele samo ena bolniška blagajna ali pa za eden sodni okraj več bolniških blagajn ustanovi.

Kljubu temu, da nam po državnem zakonu pritiče samostojna bolniška blagajna, vendar c. kr. oblastnije tako zavlačujejo tako opravičeno prošnjo.

Pripravljalni odbor ne more ničesar več ukreniti v tej zadevi, nego obrača se tem potom do gospodov deželnih in državnih poslancev, da se z vso vneto zavzamejo za to zadevo.

Toliko v znanje vsem tistim, ki so se pisмено obrnili za pojasnilo pripravljalnega odbora.

Pripravljalni odbor za ustanovitev samostojne bolniške blagajne v Tolminu. Načelnik odbora: Peter Laharnar.

Deželni zbor.

Otvoritvena seja.

Danes popoldne ob 11^{1/2} je bil otvorjen gorški deželni zbor.

Pred otvoritvijo je bila maša v Stolni cerkvi. Daroval jo je prošt dr. Faidutti. Pri otvoritveni seji so bili navzoči: deželni glavar, laški liberalni in slovenski klerikalni poslanci, vlado je zastopal namestništveni svetnik Rebek.

Galerija polna občinstva, največ Slovencev.

Deželni glavar naznanil sklepčnost in otvarja sejo.

Naznanja, da so odložili svoje mandate: Bugatto, Faidutti, Locatelli, Meizlik in Piccinini.

Naznanja, da je pred časom odložil svoj mandat Gasser.

Naznanja, da je dobil pismo poslanec: dr. Franko, dr. Gregorin, Klančič in Rutar, v katerem naznanjajo abstinenco.

Nadškoš se je opravičil ter naznanil, da ne bo hodil k sejam.

Deželni glavar naznanil na to sklicanje deželnega zbora in predstavlja vladnega zastopnika, namestništvenga svetnika Antona Rebka ter ga pozdravi v iskrenih besedah.

Rebek: govori najprvo laško, želeč, naj bo zapričeto zasedanje bogato uspehov; on bo vedno rad sodeloval v prospeh dežele. Omenja Pajerjevo 50letno delovanje v korist dežele. Bog naj blagoslovi dele....

Slovensko: omenja, da po daljšem premoru so se zbrali poslanci, da posvetijo svoje sile v blagor dežele. V svojstvu vladnega zastopnika ima čast poslanec, zlasti še glavarja in podglavarja spoštljivo pozdraviti, svest si imenitnosti naloge, ki je spojena z njegovim mestom. On bo vedno na uslugo, ko bodo delali v blagor dežele, obveščaje vlado o ukrepih in sklepih deželnega zbora. Popoln uspeh stremljenj pa vidi v skupnem delovanju visoke zbornice. »Blagovolite strniti svoje moči v vzajemno delo!« Vsemogočni pa naj blagoslovi delovanje, da obrodi najbolje uspehe.

Glavar povdarja važnost besed vladnega zastopnika, se mu zahvaljuje za omembo 50letnega delovanja, omenja, da 15 mesecev ni zboroval deželni zbor ter kliče končno... nebo na pomoč.

Po slovensko je rekel: da ga neizmerno veseli, da vidi zbrane poslance ter jih more na kratko pozdraviti. Govori o skrbi za ljudstvo, potrebno pomoči, o srcu in volji, ki jo je navdihnil plemenit impulz. pomagati potrebnemu, odpomoči bedi... Končno pravi: Bog naj blagoslovi delo.

Poslanci so stojé poslušali govore.

Na koncu je pozval še vse poslance, naj vsak v svojem maternem jeziku zakliče cesarju, na kar so se čuli klici »Evviva« in »Živio«.

Slavnost otvoritve je bila s tem pri kraju.

Druga seja bo danes popoldne ob 5. uri.

Domache vesti.

Osebnost. — V VII. činovni razred sta bila pomaknjena gg. Josip Cizec profesor na tuk. c. kr. ženskem učiteljsku, in K. Loitlesberger, profesor na tu gimnaziji.

Podpornemu društvu za slov. visoko šolce na Dunaju je došlo do 7. t. m. dar 631 K. — Darove sprejema blagajnik d. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik Dunaj L. Bräunerstrasse 10.

Iz finančne službe. — Kancelijski oficijal Adolf Schmutz pri finančni prokuraturi v Trstu je imenovan ravnateljski adjunktom pomožnih uradov nasloven »ravnatelj«.

Francoski in italijanski kurzi se pričnejo te dni. Reflektantje bodisi za eni ali drugi kurz naj se zglasijo v trgovini gosp. J. Medved, to pa čim prej, da pozneje vstopivši ne motijo početega dela. — Brez dvoma so ti kurzi zelo hvale vredni in se sme računati na mnogobrojen obisk, žalostno bi le bilo, ako bi se to zanimanje med slovensko inteligenco moralo pogrešati, medtem ko obstojajo že več mesecev med trgovskimi in obrtniškimi vslužbenici jednaki kurzi, katerih obisk je prav mnogobrojen.

»Goriška podružnica S. P. D.« je prelozila svoj planinski ples na četrtek dne 1. februarja 1912. Začetek ob pol devetih zvečer. Vstopnina 2 K za vsako osebo.

Zajedno nam naznanja tvrdka Hedžer & Koritnik, da je ravnokar dospelo različno blago za planiske obleke.

Pobožen deželni zbor. — Naš deželni zbor je postal jako pobožen. Pri maši, ki jo je daroval Faidutti, so molili, naj uspešno deluje visoki deželni zbor. V otvoritveni seji je klical glavar po laško, da bi bilo zasedanje kar najplodonosnejše... Slaba jim mora prestiti, da tako kliče Pajer božjo pomoč. Ni bila navada, omenjati Boga in nehesa v deželnem zboru; sedaj šele v stiskah, ko deželna ladja plove po visokem morju, ko so opešali krmilarji, so pošle gonilne moči, varnega brega p. od nikoder ni, sedaj šele so začeli moliti. Kdor moliti ne zna, naj se na morje poda — ali pa gre zborovat v gonilski deželni zbor v sedanjem stanju deželnega gospodarstva... Res, res, če Bog ne bo pomagal, bo vse hudič vzeli!

»Corriere« je vesel, da ne bo v deželni zbor laških klerikalnih poslancev. Naj le grede, kamor hočejo, tako meni, — deželni zbor bo vsejedno deloval! »Eco« mu odgovarja: da naj le dela! 18 zaveznikov naj votira vse mogoče zakone, naj poviša doklade, naj poviša potnine dr. Pettarinu in drugim članom deželnega odbora itd. Dostavlja, da furlansko ljudstvo jih je že obsodilo....

»Unione Politica Popolare«, to je politično društvo laških klerikalcev, je imelo v torko zborovanje v Oradišču ob Soči. Govorila sta Faidutti in Bugatto. Govorili so še drugi pristaši stranke. Zborovanje je bilo zivalno. Odobrili so se soglasno koraki poslancev, ki so odložili svoje mandate.

Zabaven večer, združen s plesom, priredi, kakor že naznanjeno, »Slov. Citalnica v Gorici« v veliki dvorani Trgovskega doma in v svojih prostorih dne 18. I. od 8—12. zvečer. Med tem, ko se bodo vrteli pari po dvorani, bodo imeli neplezalci priložnost se zabavati v društvenih sobah. Dober buffet bo skrbel za žejne in lačne. Vstop imajo člani in od njih vabljeni gostje. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Vstopnina za plešoče, bodisi dame ali gospode, znaša po 50 v. Toaleta promenadna.

Razpis natečaja. — Razpisuje se natečaj za mesto ravnatelja deželne gluho-nem-nice v Gorici. Pravilno opravljene prošnje, ki naj dokažejo zmožnost prisilceva za razpisano mesto, dalje avstrijsko državljanstvo, lepo vedenje, poznanje deželništvenga jezika itd. naj se predložijo deželnemu odboru do 15. februarja t. l. — Nadaljna pojasnila o pogojih, ki so spojeni z razpisanim mestom, se dajejo pri deželnem odboru ob uradnih urah. Deželni odbor.

»Rumpiparliament.« — Zborovalo bo — če se ne zgodi kaj za zaveznike nepričakovane — 18 poslancev: 9 laških liberalcev in 9 slovenskih klerikalcev. Sami med seboj bodo zavezniki. Magi-

kalo bo 11 poslancev: 5 slovenskih, 6 laških. Pravi »Rumpiparlament«, 2 poslanca nad večino.

Solske doklade za goriški politični skraj skrbi »Gorico«. Solske doklade so se zvišale za 1912. od 90% na 94%. »Gorica« povdarja, da je to storil še stari okrajni šolski svet. V tem starem okrajnem šolskem svetu sta bila dva, ki sta člana sedanjega, novega okr. šolskega sveta in ta tudi glasovala za povisek. Kaj pa naj torita Grugega? Novi okr. šolski svet tudi ne bo delal čudežev; če zapro šole, no, potem ne bo treba doklad in tudi ne okr. šol. sveta! — Zvišanje doklad tež ljudstvo — to je posledica zveze Gregorčiča s Pajerjem, po kateri ni bilo mogoče priti do deželnega šolskega zaloga.

Za delavnost deželnega zbora gorijo sedaj slovenski klerikalci in pa laški liberalci: To se vidi iz »Gorice« in iz »Corriere«. »Corriere« pravi, da kmet in delavec težko pričakujeta pomoči iz deželnega zbora. Pričakujeta je res težko pa je gotovo, da je ne dobita. Deželne blagajne so prazne in od deželnih podpor 1909/10 v znesku 1.200.000 K je izplačanin komaj ali pa še ne 300.000 K. S kakšno pomočjo torej razpolagajo. Samo z lažnjivo! — Sedaj so deloljubni, leta 1908., ko je bilo čas in potreba delati v deželnem zboru, da se izvede od vlade napovedana znana gospodarska akcija v prilog naši deželi, takrat pa niso hoteli delati. Obstrukcija je požrla milijone naši deželi. Sedaj ko so napravili gospodarsko pomoč, sedaj so pa neverjetno pridni in deloljubni. Grdi hinavci in škodljivci naše dežele!

Vojaki-planinci so včeraj zapustili Gorico. Odpeljali so se v Celovec.

Za veliki ples Goriške Slovenske Mladine, ki se bo vršil 3. februarja 1912 v Trgovskem domu, se vrše marljivo priprave. Sodeč po teh, bo letos zopet ples O. S. M. najlepši v sezoni. Toliko za danes. Odbor.

Naraščaj godne v Prvačini priredi dne 14. t. m. v »Sokolskem Domu« svoj prvi nastop. Kdor je prijatelj napredka in godne, naj se potruži isti dan v Prvačino. Vsaki plesni komad bode stal 10 v. Čisti ostanek bode služil za nadaljevanje učnih priprav in za S. D.

Gasilno in bralno društvo v Merskem priredita skupno veselico s plesom v nedeljo dne 14. t. m. v prostorih g. Matevca. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za udeležbo 1 K, za neude 2 K; sviralna bode godba iz Kobarida.

Izpred sodnije. — Ivan Lango iz Kala je šel k županu, da bi mu podpisal vojaško knjižnico. Ker ga ni dobil, je zahteval od županova žene štampiljko, da jo pritisne v knjižnico in si potrdi, da se je zglašil pri županstvu. Žena se ga je bala in ni dala štampiljke. Pozneje je Lango stopil do župana ter povedal, kaj je storil in grozil, da ne sme župan radi tega ničesar proti njemu ukreniti; potegnil je tudi nož iz žepa. Tako glasi obtožnica. Obtoženec je trdil, da mu je županova žena prostovoljno dala štampiljko, da ni nikomur grozil. Lango je obsojen na 6 tednov težke ječe z enim postom.

Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani priredi dne 3. februarja 1912, v vseh prostorih Narodnega doma v Ljubljani svoj VI. planinski ples. Ta ples se bode vršil v obsegu kakor dosedanj planinski plesi in društvo bo posebno skrbelo za vestransko neprisljano zabavo in za najuzornejšo postrežbo, katero bo vršila s pripomočjo damskega odseka v svoj režiji. Za veselico bodo prirejene vse tri dvorane Narodnega doma in bo tudi preskrbljeno za primeren odpočitek. Igrala bosta dva oddelka Slovenske Filharmonije. Prebitek je določen v podporo potrebnega delovanja za slovensko planinstvo.

V Št. Ferjana je sedel v gostini 25 letni Alojzij Cibič iz Pevme. Pil je in govoril. Ne ve se kako in zakaj se je zgodilo, da je bil težko poškodovan na glavi, vsied česar se nahaja v goriški bolnišnici.

Prijatelji kokoši. — V noči na 7. t. m. je zmanjkalo krčmarju Štefanu Ceju, ki stanuje v ulici Torrente, 7 kokoši. Pobrati so mu jih neznanci, katerim se je mudi drugi praznik najbrže dobro godilo.

Zgubljen denar. Iz Podgore do Gorice je zgubil nekdo večjo svote papirnatega denarja. Pošten najditelj je napro-

šen, da ga izroči lastniku Petru Klančiču v Podgori št. 70.

O mestnem učitelju Gabrielčiču ni ne duha ne sluha. Kakor znano, je vpokojeni goriški mestni učitelj Gabrielčič pred kratkim izginil. Nekaj njegove obleke so bili našli na bregu Soče. Splošno se sodi, da se je utopil ter je voda povlekla truplo morda celo v morje ali pa tiči pod kako skalo v kakem zaraštku. Govorilo se je, da so dobili Gabrielčiča živega, pa to ni res. Da je izginil brez sledu, se je omenjalo tudi na zborovanju mestnih učiteljev v Gorici pred par dnevi.

Žveza narodnih društev.

Gradišče pri Renčah. — Darovi, koji so došli v tekočem društvenem letu odboru »Pevskega in bralnega društva« na Gradišču: Slavno županstvo v Renčah je blagovolilo darovati »Pevskemu in bralnemu društvu« 100 K, kateri znesek vporabi društvo za vzidanje spominske plošče blagop. pesniku Simonu Gregorčiču. Gospica Roža Bajtova, učiteljica v Prvačini, je nabrala za tukajšnje društvo na praznik sv. Božidara v krčmi g. Alojzija Kerševana pri veseli družbi 7 K. Lastništvo ilustriranega tednika v Ljubljani je pa blagovolilo poslati za društveno sobo tri krasne slike iz svoje zaloge in sicer: Franca Prešerna, Josipa Jurčiča in Simona Gregorčiča. Vsem p. n. darovalcem izreka najiskrenejšo zahvalo odbor »Pevskega in bralnega društva«.

Grahovo ob Bači: Letni občni zbor tukajšnje Čitalnice se bo vršil dne 14. januarja 1912 ob 7. uri zvečer. Odbor.

Trgovsko-obrtno in gospodarsko vesti.

Razglas. — V smislu člena XII. post. 3 zakona z dne 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220. o neposrednih osebnih davkih, se morajo donosni davki od leta 1910. naprej v slučaju, da se njih izmera ne določi dokončno zakonitim potom, s pridržkom veljavnosti na njih izmero se nanašajočih posebnih določil, pobirati v tisti meri, katera se pokaže, če se obdrže odpustki in znižbe, ki po smislu členov VIII. do XI. izhajajo iz večjih donosov leta 1909. Ker se izmera neposrednih donosnih davkov sedaj še ni zakonitim potom dokončno določila, ostanejo tudi za leto 1911. v veljavi davčni odpustki oziroma davčne znižbe določene za leto 1910. in sicer:

1. Na zemljarini odpustek od 15% in na hišni najemari in hišni razredarini, izvzemši 5 odstotni davek od donosa davka prostih poslopij od 12½% državnega davka. Ti odpustki se pa ne raztezajo na doklade samoupravnih zastopov.

2. Znižba glavne vsote pridobarine za 25%, izvršena že v minulih letih, ostane tudi za tekoče leto v veljavi.

3. Davčno merilo za podjetbe, imenovane v § 100. odstavku 1. in 5. navedenega zakona, ki so zavezane javnemu dajanju računov, določa se kakor minula leta z 10% čistega dohodka.

Nadalje se javlja, da so se gornji davčni odpustki na zemljarini, hišni razredarini in hišni najemari za leto 1911. že razdelili na posamezne davkoplačevalce ter da se lahko vpišejo na zahtevanje strankam odpustni zneski v davčne listine (davčne knjižice, izkaze o odmeri za hišno najemarijo, plačilne naloge). Da se vpiše odpustke, izročiti je treba tedaj navedene listine na dotičnem uradu. C. kr. finančno ravnateljstvo v Trstu.

Smodnik se podraži. — Praška »Bohemia« poroča, da je vojni minister sklenil s 1. junijem povišati ceno smodniku za puške. Lovski smodnik, ki je stal prej 3 K kilogram, bo stal 4 K 50 v. Fini lovski smodnik po 4 K 20 v bo stal 5 K. Brezdimni smodnik bo stal 7 K 30 v kilogram, prej samo 7 kron.

Politični pregled.

Gališki deželni zbor. — Poljski deželni in državni poslanci so imeli tu plenarno zborovanje. Razpravljalo se je o politični situaciji.

Končno je bila po dolgotrajni razpravi sprejeta resolucija, ki poudarja mjno potrebo narodnostnega sporazuma med Poljaki in Malorusi, da se more v gališkem deželnem zboru razviti mirno in vspešno

delovanje. Zbor poslancev je poveril predsedstvo poljskega parlamentarnega kluba, da nadaljuje pogajanja za delazmožnost gališkega deželnega zbora.

Deputacija maloruskih poslancev je bila pri gališkem deželnem maršalu grofu Badeniju in namestniku Bobrzinskem. Deputacija je izjavila, da začno maloruski deželni poslanci s hrupno obstrukcijo in da bodo pustili govoriti edino le deželnemu maršalu in cesarskemu namestniku.

O vojni stranki. — Upokojeni viceadmiral Chiari objavlja v »Neue Fr. Presse« članek, v katerem dokazuje, da v Avstriji od cesarja doli do zadnjega kmeta ni nobenega človeka, ki bi mislil na napad na Italijo, temmanje pa je taka stranka. Zato pa se misli v Italiji na vojno z Avstrijo. L. 1908. je Italija celo mobilizirala proti Avstriji. V slučaju vojske bi se Avstrija ne mogla zanašati na pomoč Italije, ki tudi nima nikakega interesa, da bi se nadalje ostala v trozvezi, ker bi v slučaju vojne združene flote Avstrije, Nemčije in Italije ne bile kos onim Rusije, Anglije in Francije. Zato prihaja viceadmiral Chiari do zaključka, da je v interesu naše zveze z Italijo, da čimbolj pomnožimo našo bojno mornarico!

Vojaško poveljstvo za nemški uradni jezik. — Kakor poroča »Češke Slovo« je poveljnik VIII. armadnega zbora general infanterije Koller poslal civilnim uradom, ki jima nima niti najmanjše pravice ukazovati, sledeči ukaz:

»Deželnoknežji uradi v češkem kraljestvu so obvezani dopisovati vojaškim oblastvom v nemškem jeziku. Tudi ni možno dvomiti o tem, da se občine z lastnim štatutom na Češkem kot politični uradi prve stopnje pri stvarih, ki se tičejo vojaštva, morajo posluževati armadnega, t. j. nemškega jezika. Na tuadni poziv je namestništvno predsedstvo na Češkem opozorilo praškega župana na to določbo. — Če se vam vpošlje zgoraj navedenih vojaških stvarih češki dopis, so vojaške oblasti primorane postopati tako, kakor je razglašeno v naredbi z dne 13. avg. 1910 v zadevi čeških dopisov deželnoknežjih uradov, Koller, I. r.«

Ta ukaz vojaškega poveljnika, ki nima niti najmanjše pravice ukazovati avtonomnim uradom, je vzbudil po vsej Češki veliko pozornost in bo gotovo imel za posledico energično parlamentarno akcijo češke državnozbornske delegacije

Skupni vojni proračun za 1. 1912. — »Zeit« priobčuje podatke o skupnem vojnem proračunu za leto 1912., ki ga predloži vojni minister delegacijam, ko se zopet sestanejo.

Skupni vojni proračun — izvzeti so izdatki za zgradbo novih bojnih ladij — znaša v celoti 80 milijonov K enkratnih in 71,2 milijona K tekočih izdatkov. Med drugimi so določeni sledeči izdatki: za armado in sicer za prehod v skrajšano (dveletno) prezenčno službo 10 milijonov K enkratnih in 66 milijonov K tekočih izdatkov; za zboljšanje podčastniškega zbora 1,160.000 K; za fortifikacije 8 milijonov K; za mornarična podjetja med njimi za neke nove stavbe v Pulju 1 milijon K, poleg tega pa je seveda v proračunu tudi stalna postavka za zgradbo novih bojnih ladij.

Vojna med Turčijo in Italijo.

Turčija zahteva povrnitev rodov.

Turška vlada je zahtevala od kardinala Vanutellija, da naj vrne podeljeni mu turški red, ker je sovražno nastopal proti Turčiji. Z ozirom na to zahtevo, so vrnili vsi kardinali turške redove.

Bitka pri Gargarešu.

V italijanskih krogih je povzročilo veliko razburjenje poročilo iz Tripolitnije, ki poroča, da se je vršila dne 6. januarja pri Gargarešu krvava bitka med italijanskimi in turškimi četami. Turki so nepričakovano napadli oazo in so pomorili tamkaj bivajoče Italijanom prijazne Arabce. Ko se je prikazala italijanska posadka, so jo Turki napadli z vso ljutostjo in le skrajnemu naporu Italijanov se je posrečilo odbiti turški napad, pri čemer je bilo na obeh straneh precejšnjih izgub na mrtvih in ranjenih.

Italijani bodo prodirali proti Džebel Garianu.

»Giornale d'Italia« poroča, da je vse pripravljeno, da bo začela italijanska armada prodirati proti Džebel Garianu. Prodiralo bo 50.000 mož, ki jim bodo na 80 km dolgi progi po puščavi dovažali živila in vodo iz Tripolisa.

Razne vesti.

Ulom v grobnico v Trstu. — Na starem katoliškem pokopališču so prišli na sled drznemu oskrunstvu. Neznani lopovi so iz nekega podzemeljskega kanala napravili rov v grobnico družine Tonello in siloma odprli dve krsti, ker so mislili, da najdejo dragulje. Ta nezasišana predrznost pa je bila brez uspeha, kajti trupla sta bili brez vsakih draguljev. Tretje krste niso mogli ulomiti. Tri perice so izjavile, da so v soboto zjutraj zagledale dva moža, ko sta prišla ven iz rova; imela sta pri sebi tatinsko orodje in bežala.

Duhovnik obsojen na smrt. — V Londonu je bil obsojen na smrt angl. duhovnik Reverend Richeson, ki je umoril svojo nevesto Linellovo, da bi se mogel poročiti z neko bogato dedinjo.

Podraženje zdravil. — Izšla je nova uradna taksa za zdravila. Najvažnejša zdravila se podražijo za 40—100%.

Avstrijski vojaški begun v Tripolitniji. — V začetku minolega meseca decembra je od ljubljanskega 27. domobranskega pešpolka pobegnil neki prostak Feliks Brvar doma iz litijskega okraja na Kranjskem. Oblasti so izvedele sedaj, da je Brvar pobegnil v Tripolitnijo in da se nahaja na tamošnjem bojišču.

Drugi dreadnought avstro-ogrsko mornarice, ki ga gradijo v ladjedelnici sv. Marka v Trstu, spustijo v morje, kakor poroča »Fremdenblatt«, ne meseca februarja, nego sredi marca.

Velikanski požar v Neworku. — K vesti o požaru v Neworku na 4. strani lista omenjeni, dodajemo to-le: Požar je uničil palačo zavarovalne družbe »Equitable«. Palača je imela 12 nadstropij. Ogenj je izbruhnil v kuhinji za kavo. V palači se je nahajalo okoli 2000 oseb. Ko se je začel prvi alarm, da je ogenj izbruhnil, so prestrašeni uslužbeni drli k liftom, toda stopnišča so že bila vsa v dimu. Pri liftih je nastala silna gneča in so se odigravali divji prizori. Lifti so le par minut funkcionirali. Veliko oseb se je onesvestilo in so jih metali skozi okna na rešilno platno, mnogo jih je skočilo iz oken na cesto, kjer so obležali z razbitimi udi. Dva sta se bila rešila na streho, se privezala na pritrjeno vrv in se spuščala doli. Kar švigne iz oken plamen, prežge vrv in nesrečneža sta strmoglavila na tlak. Ker je vladal velik mraz, je vodni curek iz brizgalen na stenah zamrznil. Škoda cenijo nad 20 milijonov dolarjev, zgorelo je zlasti veliko polic. V kletih palače so bili skranjeni vrednostni papirji v vrednosti 500 milijonov dolarjev; upajo, da so nepoškodovani.

Dalje na 4. strani.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga

oljkinega olja

prve vrste

najbolj trdi iz lesa, Solanije, Raffeta, Bari in Bion

in prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112,

20, 121, 138, 144, 160, 180, 200, 240,

za liti po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštno prosto na dom. Posodo se pošča kapen do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Pokvarjeno meso. — V Švico je dospelo obilo argentinskega mesa, katerega velik del se je pokvaril. V Bernu so morali uničiti 8000 kg argentinskega mesa.

Vsled nesrečne ljubezni se je ustrelil v Pulju artil. inštrukcijski podčastnik Al. Erjavčnik, doma iz Maribora.

Nebotičnik je zgorel. — V Newjorku v ulici Broadway je pogorelo velikansko poslopje; eno najvišjih v mestu. Zgorelo je tudi 7 oseb. Škode je 20 milijonov dolarjev.

Smrtne ostanke kneza Karagje zvevča in soproge so že prepeljali z Dunaja v Topolo v Srbijo, kjer so jih slavnostno položili v grobnico novozgrajene cerkve.

V francoski državni hišarni topov v Rouelle se je razletel kotel, v katerem je bilo 30.000 kg bronene mešanice. Od tega čega materiala je bilo oškropljenih 19 delavcev; 11 izmed teh je težko ranjenih, 8 mrtvih.

Velik mráz je bil te dni v Ameriki. V Newjorku je zmrznilo 12 oseb. Iz Minesote poročajo, da je počila železniška šina, vsled česar je skočil osebni vlak s tira. 20 oseb je poškodovanih.

Balon »Eibe«, ki se je dvignil v zrak v Draždanah, se je spustil na tla blizu Azovskega morja, kakor glasijo poročila iz Jekaterinoslava. Balon je preletel 1800 km.

Ubili so popa. — Iz Zemuna poročajo, da je srbsko prebivalstvo kraja Dalnice ubilo svojega popa. Jezo prebivalcev si je nakopal pop, ko je zapeljal hčerko mestnega sodnika in ko se je začelo opaziti posledice, jej svetoval, naj se podvrže operaciji.

Francoskim menihom v najem za dobo 33 let je dal grof Khevenhüller svoje posestvo Hradek na Češkem. Menihi bodo delali na to, da ostane posestvo v njih rokah po teh 33 letih.

Zastrupljenja v Lipskem. — V obeh javnih zavetščih v Lipskem so se dogodili enaki slučaj zastrupljenja kot v Berolinu. Obolelo je več oseb, od katerih je neki Viljem Tawilhe že umrl v bolnišnici. V večih distelacijah so konfiscirali metylalkohol, ki ga rabijo za izdelovanje žganja.

Književnost.

»Veda«. — Omladina, Naši zapiski, Veda — dragi kamen, dijamant, briljant. Zalostni časi so bili, ko je jedini »Zvon« sempatam prinesel kako mrvico popularizirane znanosti. Povsodi so se slišali glasovi, zahtevajoči slovensko univerzo: v družbah, na shodih, v parlamentu, a prave znanosti ni bilo pri nas. I v »mladih« se je vzbudilo poželjenje po delu, po pravi in čisti znanosti, zagledala je luč dijaštvo informaloča, na pol znanstvena »Omladina«. Politični preobrat, nove težnje, novi nazori o politiki, hrepenenje po boljšem umevanju socialnih razmer, so rodili »Naše Zapiske« in prišel je čas, ko so »mladi« postali močje in ustanovila se je »Veda«, da nam ponudi kristalno-čisto kupo napolnjeno do vrha z dovršenim znanstvenim materialom v samoizobrazbo in duševno uživanje.

Ne z bobnajočo reklamo, s samozavestnim in jednatim programom je nastopila »Veda« svojo trnjevo, a idealno pot: »Na naši generaciji je, da dá slovenskemu javnemu življenju resnejšo vsebino in da prosvedoči pred svetom kulturno sposobnost našega naroda na različnih poljih ... Izvrševati hoče nalogo revijalnega zbornika: Splošna informacija inteligentnega občinstva v kolikor mogoče mnogostevilnih panogah znanstva ... Odpreti treba zapahnjena okna bajtice, da vidimo in slišimo, česa išče veliki svet... Njena vsebina bo obstajala iz poljudno-znanstvenih izvornih člankov, iz referatov, ocen, pregledov in razprav ... Noče in ne more biti glasilo kake frakcije, ampak hoče biti tribuna generacije ... Znanstvena reciprociteta južnih Slovanov ... Nadalje posvečevanje pozornosti tudi kulturi ostalega Slovanstva. Glavni moment pa laicizacija znanosti in dvig duševno zamenjane inteligence ...

Končamo je prvo leto in uredništvo že vabi na naročbo. Oglejmo si malo vsebino letošnjega letnika! Že naslovna stran

* »Veda«. Časopis za znanost in kulturo. Cena na leto 8 K, za dijake 5 kron.

informira o potenci vsebine: Izdajo in urejajo: Albert Kramer, Ivan Prijatelj, Mihajlo Rostohar, Bogumil Vošnjak. V predgovoru prvega zvezka čitamo program, oglejmo si vsebino, v koliko so se obljube spelnile. Vsebinska prvega letnika je zelo mnogovrstna in dobro razdeljena. Vidimo dva velika tabora: K prvemu spadajo »Razprave in članki«, k drugemu »Pregledi in referati«, ki so razdeljeni v dva podočeka. Prvi oddelek obstoji iz prava, sociologije, politične zgodovine, publicistike in tvori celoto »Država in družba«, drugi iz gospodarstva, socialne politike, statistike, filozofije, medicine, kulture in tvori celoto »Politične ekonomije«.

Med razpravami se posebno odlikujeta s svojimi operati dva pisarja in sicer dr. Ivan Prijatelj in dr. Bogumil Vošnjak. Prvi je spisal: Sloveščina pod Napoleonom (k stoletnici Ilirije oživljene). Minulo je približno sto let, odkar je Slovenec tujec povedal, da je tudi on človek in prvo petnajstletje prošlega stoletja je najbolj važno v politični in kulturni zgodovini našega naroda, največje veselje in žalost ... S spretnim peresom in kritičnim duhom, na objektivnem presojanju zgodovinskih virov in na podlagi dr. Bogumil Vošnjakove »Ustave in uprave ilirskih dežel« nam predočuje pisatelj razvoj pravice slovenskega jezika pod tujcem, pravice, katerih še sedaj po sto letih nismo še na novo osvojili v tedanjem obsegu.

Z drugo večjo znanstveno razpravo nas je obogatil dr. Vošnjak Bogumil: Uvod v občna načela državnega nauka. S prepričevalno močjo eksaktnega jurista in filozofa nam podaja temeljne misli državnega nauka v poljudno-znanstveni obliki, v sistematično-kritični razpredelbi: Borba metod in nekateri glavni pojmi, pojem države, k problemu državne oblasti, državni nauk in prirodno pravo, ustava, vladar, parlament, to so pisatelju glavne misli, okoli katerih s spretno roko namiza na znanstvenih mislih bogato delo.

Reči se mora, da je prvi letnik »Vede« dr. Bogumil Vošnjak najbolj obogatil. Skoraj polovico pregledov in referatov je poteklo iz njegovega neutrudljivega peresa. Z energijo mladega, temperamentnega in obenem dovršeno-popolnega znanstvenika piše o državnem nauku, je v sociologiji doma, publicistiki in politični ekonomiji.

Tudi druga vsebina razprav in člankov, referatov in ocen stoji na znanstvenem višku; odlikuje se posebno priv. docent dr. Rostohar z »Idejami o zgodovini, o filozofiji južnih Slovanov« in priv. docent dr. Zarnik z »Modernimi biološkimi problemi« in dr. Žmavc z »Uvodom v naraven nazor o svetlu«. Na višku znanstvene dovršenosti stoje vsi ti duševni produkti mlade generacije, čtivo zahteva svežosti duha, da se človek poglubi in ne zgubi v labirintu misli in nekako blažilno so vpleteni vmes pokojnega visolskega vinogradnika in politika: »Dodatki k Spominom«. Duh se ti vmiri in zasanja o moči našega malega naroda, o duševni in politični moči ...

Zadosti. Veliko je bilo delo, trudapolno in težko, a uredniki in sotrudniki »Vede« gledajo lahko s ponosom na prvi letnik in opravičeno so si brez skrbi v svesti, da bo prineslo obilo sadu. Njih ideje bodo obrodile druge in nalik gorke-mu vetru v spomladni zaveje duha kulture po naših krajih a iz naroda se bo svetila hvaležnost!

Dosti naročnikov naj »Vede« denarno podpira in poveča. »Veda« obsega letos celih 664 strani, pet pol več, ko je bilo prvotno določeno in na tak način je uredništvo poklonilo naročnikom lep dar. H koncu naj še omenim, da je oblika ukusna, tisk lahko čitljiv, s pravopisom pa se ne bodo vsi strinjali, a taki nasprotniki si ne smemo biti v tem »abecedarskem« boju kakor tisti, ki je prvi zvezek vrnil z opazko: »Ne sprejemem, ker sem sovražnik »ter«-kanja.

Obilo sadu v »Novem letu«!

F.

Tako oceno I. letnika »Vede« smo čitali v »Edinosti« v njeni I. letošnji številki.

Mali oglasi.

Najmanjši vrstniška stane 60 vin. Ako je oglas občasni se računa za vsako besedo 3 vin. Najprej nastopajo inzeriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) ni bilo ne pozna, kar najbrž ne izvirajo. Škoda ni majhna.

Prodajalka za modno trgovino, ki zna delna jezika in nemški se takoj sprejme. — Ponuibe v nemškem jeziku pod »tüchtig« na upravnistvo.

Soba s prostim vhodom se odda v najem ulici Angiolina št. 22, I. nadstr.

Altena

je najboljša znamka
dvokoles francoskega sistema.

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. Mehanična delavnica. Poliranje z električno gonilno silo ter emajliranje dvokoles na plin. Kolesarjem v korist! Kdor hoče staro dvokolo obnoviti, naj ga takoj pošlje emajlirat stane K 6.—, v različnih barvah K 8.—

Pri

Batje I-u

Gorica

Stolna ulica 2-4.

Prodaja tudi za obroke.

Ceviki poštnine prosti.

Velika izbira že rabljenih dvokoles in vsakovrstnih strojev.

Prijatelj, ali te ne zebe?
Dragi moj, mene ne!
Kako to? — To je jako enostavno.

Moja soproga mi skuha vsak dan izvrstno juho in dobro meso, ki je kupuje pri našem mesarju

Andreju Frandolič

v ulici Treh Kraljev (Via Tre Rè) št. 16
pri kavarni »Dogana«.

V tej mesnici se dobi zmiraj razna divjačina, izvrstno pitana perutnina in prašičje meso vseh vrst.

Na željo g. odjemalcev pošilja meso tudi na dom.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Bastolje.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče urabarskega in drobnega blaga ter tkanin, pranje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojaše in šuljarje.

Nvotiljice. — Ročni venci. — Mame knjiščice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebniost:

Semena za zelenjavo, travo in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krobnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na domači.

Velikovana pekarnja in sladničarna

Karol Draščik

v Gorici na Koran v (lastni hiši)

Zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinjeja peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih buteljkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmeranih cenah.

Kako se obranimo želodčnih bolečin?!

Takim boleznim, na katerih trpi današnje človeštvo, se pride vspešno v okom ter se jim more energično nasprotovati s tem, da se pravočasno uporablja

Dr. Engel-nov nektar.

Kajti močan želodec in dobra prebava tvorijo temelj zdravega telesa. Kdor hoče svoje zdravje obraniti tudi do starosti, naj uporablja po svojih izvirnih uspešnih sloviti

Dr. Engel-nov nektar.

Ta pijača, ki je izdelana iz izvrstnih zeliščnih sokov in iz vina, vpliva vsled svojega vestnega izdelovanja jako dobrodelno na prebavo liki želodčni liker, ozir. ma želodčno vino ter nima nikakih škodljivih posledic.

Zdravi ali bolni lahko uživajo ta nektar, brez da bi škodovali svojemu zdravju. Nektar vpliva pri pametni uporabi pospešujoče na prebavo in vzbudljivo na tvoritev sokov.

Zato se priporoča vžitek

Dr. Engel-novega nektarja

vsem, ki si hočejo ohraniti zdrav želodec.

Nektar je dobro sredstvo proti želodčnemu katarju, krču, bolečinam, težki prebavi ali zasliženju. Ravnotako ne dopusti nektar, da se dobi zaprtje ali kolikne bolečine ali srčno utripanje, ohrani temveč dober sen in živahen tek, zbrav. je torej nespečnost, duševno motenje, glavobol in neravno utrujenost.

V širokih slojih ljudstva razširjen nektar zdrži vselej veselo in zdravo do življenja. Nektar se dobiva po 3 K in 4 K steklenica v lekarnah in v krajih: Gorica, Kormin, Gradišče, Romani, Ajel, Campolongo, Ronke, Tržič, Ajdovce, Gor. Idrija, Tolmin, Kanal, Videm, Palma, Cervinjan, Oglej, Fiumičel, Gradež, Sezana, Vipava, Postojna, Milj, Trst itd., kakor tudi v lekarnah v vsah večjih in manjših krajih Gorice-Gradišanske in sosednih dežel. Tudi razpošiljajo lekarnice v Gorici 3 ali več steklenic nektarja po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Dr. Engel-nov nektar.

Moj nektar ni nobeno tajno sredstvo, njegove sestavine so: zamos 200, vino malaga 200, vinaki št. kljaj 50, glicerina 100, črno vino 100, sek jerebika 100, šraščev sok 200 brinje 30 in mnogo dragih zelišč. Te sestavine se pomešajo.